

SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ETİK İLKE VE DEĞERLER YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Yönergenin amacı, bu yönerge kapsamına giren Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulunun ve kendi bünyesinde oluşturacağı bilim etik kurulları, bilim alt etik kurulları ve diğer alanlarda kurulacak olan etik kurullarının görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usulleri ile her tür bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken genel etik ve bilim etiği ilke ve kurallarını belirlemektir.

Kapsam:

MADDE 2- Bu Yönerge; Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi personelinin görevlerini ve hizmeti yürütürken uymaları gereken etik davranış ilke ve kuralları ile Üniversite Etik Kurulu'nun yapısını, görevlerini ve çalışma biçimini, başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin konuları kapsar.

Dayanak:

MADDE 3- Bu Yönerge, Senato'nun, üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin esasları hakkında karar alma görevini düzenleyen 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 14. ve 42. MADDESine; Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Yönergesi'nin 18. MADDESine ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar:

MADDE 4 – Bu Yönergede geçen,

Başkan	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu Başkanı'nı,
Birim	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesine bağlı bütün akademik ve idari birimleri,
Kurul	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu'nu,
Personel	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde görev yapan personeli,
Rektör	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü'nü,
Senato	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Senatosu'nu,
Üniversite	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'ni,
Üye	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Üniversite Etik Kurulu üyesini,
Yönetici	Rektör, rektör yardımcıları, dekan ve dekan yardımcıları, enstitü ve yüksekokul müdürleri ve yardımcıları, bölüm başkanları ve anabilim dalı başkanlarını, genel sekreter, genel sekreter yardımcıları, daire başkanları, hukuk müşaviri, fakülte/yüksekokul/meslek yüksekokul sekreterlerini,
Yönetim Kurulu	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Yönetim Kurulu'nu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel İlke ve Değerler

Genel ilkeler

MADDE 5- Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerinin kurumla ilişkisinden itibaren kabul ettiği genel ilkeler şunlardır;

Akademik özgürlük ve özerklik: Akademik özgürlük, akademik personelin bilimsel faaliyetlerinde bireysel olarak, kendi özgür tercihlerini yapabilmesi, bu açıdan hiçbir dayatma

ve baskı ile karşılaşmaması anlamını taşır. Akademik özerklik, akademi ve akademisyenlerin meşru kurumsal yapı ve hiyerarşik sistemin dışında başka bir otoriteye, dışarıdan gelen emir ve talimatlara bağlı olmaması, akademik ve bilimsel çalışma alanı ve metodlarını özgürce belirleyebilmesi durumudur.

Akademik dürüstlük: Akademik topluluğun üyeleri arasındaki güven ve dürüstlüğe dayalı bağları güçlendiren; toplumun bilime ve bilim insanına güvenini sağlayan; akademik çevrede uyulması gereken etik ilke ve standartlara uygun davranmaktır. Akademik dürüstlük, akademik standartları içtenlikle yerine getirmek ve her türlü akademik etkinlikte dürüst, açık ve sorumlu davranışların korunmasını da içerir.

Sorumluluk ve hesap verebilirlik: Her türlü bilimsel ve akademik davranış ve faaliyetlerden dolayı kişisel ve mesleki sorumluluğun üstlenilmesi; üstlenilen görevlerin gerekli nitelik ve nicelikte yerine getirilmesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nin kurumsal kimliği ve itibarının zarara uğratılmaması; finansal ve maddi kaynaklarının en verimli şekilde kullanılması, diğer kişi ve birimlerle uyumlu ve etkili şekilde çalışılması anlamına gelir.

Başkalarına saygı: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi insanların farklılıklarına saygı duyar ve onlara değer verir, ayrımcılık ve taciz gibi davranışlara izin vermez. Meslektaşlar, çalışanlar, öğrenciler, paydaşlar ve üniversite dışı birimler ve şahıslara saygı ve nezaketle muamelede bulunulur ve ilişki içerisinde olunan tüm şahısların onuru ve ihtiyaçları dikkate alınır. Bütün canlıların yaşama hakkına saygı duyulur.

Genel değerler

MADDE 6- Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerinin kurumla ilişkisinden itibaren kabul ettiği genel değerler şunlardır;

Dürüstlük ve tarafsızlık: Tüm eylem ve işlemlerde yasallık, adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket edilir. Görevlerin yerine getirilmesinde ve hizmetlerden yararlanmada dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapılmaz, insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı muamelede ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunulmaz.

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde takdir yetkisi, kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda, her türlü keyfilikten uzak, tarafsızlık ve eşitlik ilkelerine uygun olarak kullanılır. Gerçek veya tüzel kişilere öncelikli, ayrıcalıklı, taraflı ve eşitlik ilkesine aykırı muamele ve uygulama yapılmaz. Herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef alan bir davranışta bulunulmaz, kamu makamlarının mevzuata uygun politikaları, kararları ve eylemleri engellenmez.

Saygınlık ve güven: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi adına hareket edenler Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'ne güveni sağlayacak şekilde davranırlar ve görevin gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını davranışlarıyla gösterirler. Çalışanların, paydaşların ve toplumun güven duygusunu zedeleyen, şüphe yaratan ve adalet ilkesine zarar veren davranışlarda bulunmaktan kaçınırlar.

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde yönetici konumunda bulunanlar, keyfi davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunamaz, açık ve kesin kanıtlara dayanmayan rapor düzenleyemez, mevzuata aykırı olarak kendileri için hizmet, imkân veya benzeri çıkarlar talep edemez ve talep olmasa dahi sunulmasını kabul edemezler.

Nezaket ve saygı: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi çalışanları, üstleri, meslektaşları, astları, diğer personel ve hizmetten yararlananlara karşı nazik ve saygılı davranırlar ve gerekli ilgiyi gösterirler. Öğrenciler de arkadaşlarına, öğretim elemanlarına ve kendilerine yardımcı olmak için çalışan herkese karşı nazik ve saygılı davranırlar ve gerekli ilgiyi gösterirler.

İmkânları doğru ve verimli kullanma: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ya da başka kurum ve kuruluşlar tarafından sağlanan imkânların amacı dışında kullanılmaması ve savurganlık yapılmaması esastır.

Hayatı ve çevreyi koruma: Maddi çevreye, insan ve hayvan sağlığına, kültürel değerlere karşı duyarlı olunması ve bunlara zarar verecek her türlü girişimden ve ortamdan uzak durulması esastır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Sorumluluklar

Öğrencilerin sorumlulukları

MADDE 7- Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri öğrencileri aşağıdaki ilke ve değerler çerçevesinde davranmayı kabul ve taahhüt ederler;

- Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini zedeleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık ilkesiyle öğrenciliğin gereklerine uygun davranmayı,
- Bilimsel doğruların en yüksek düzeyde zihinsel emek ve çabayla elde edilmiş değerler olduğunun bilinciyle sınav, ödev, tez vb. çalışmalarında kopya ve intihalden uzak durmayı,
- Akademik telif haklarına saygı göstermeyi, her tür ders materyalinin ticari amaçla çoğaltılmasına sebep olacak davranışlardan kaçınmayı,
- Akademik tartışmalara katkıda bulunurken başkalarının fikirlerine saygı göstermeyi,
- Üniversite çalışanlarına, öğrencilerine ve yaşadığı çevreye karşı saygılı ve sorumlu davranmayı,
- Öğrenci arkadaşları, üniversite çalışanları, öğretim elemanları ve yaşadığı çevrede karşılaştıkları insanlara gülümsemeyi ve onlarla selamlaşmayı,
- Ortak kullanım alanlarında kendisinin ve diğerlerinin haklarını gözetecek tutum ve davranışlarda bulunmayı,
- Akademik başarıda temel ölçütün liyakat olduğu bilinciyle, her türlü eğitim öğretim uygulama ve değerlendirmelerinde şahsi sebeplerle ayrıcalık talep etmekten kaçınmayı,
- Eğitim öğretim hayatının her aşamasında, sözlü ve yazılı beyanlarında doğruluğu,
- Öğrenim hayatını, kendisine, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesine ve topluma azami katkı sağlayacak, etik kurallara uygun olacak bilinç ve anlayışıyla sürdürmeyi,

Çalışanların sorumlulukları

MADDE 8- Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri çalışanları aşağıdaki ilke ve değerler çerçevesinde davranmayı kabul ve taahhüt ederler;

- Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini zedeleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık ilkesiyle Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi çalışanı olmanın gereklerine uygun davranmayı,
- Görevini saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verilebilirlik, toplum yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,
- Görevini maddi ve manevi fayda ve bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,
- Üniversite kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,
- Öğrenciler, çalışma arkadaşları, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi paydaşları ile topluma karşı hizmetlerinde ve hizmetlerden yararlanmada, her türlü eylem, işlem ve kararlarda nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,
- Öğrenciler, çalışma arkadaşları, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi paydaşlarının yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak için çalışmayı,

- Çalışma arkadaşları, öğrenciler, öğretim elemanları ve yaşadığı çevrede karşılaştıkları insanlara gülümsemeyi ve onlarla selamlaşmayı,
- Etik ilkelerle bağdaşmayan veya yasa dışı iş ve eylemlerde bulunmasının talep edilmesi halinde veya hizmetlerini yürütürken bu tür bir eylem veya işlemde haberdar olduğunda ya da gördüğünde durumu yetkili makamlara bildirmeyi,
- Kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütmeyi,
- Keyfî davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunmamayı,

Öğretim elemanlarının sorumlulukları

MADDE 9- Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri öğretim elemanları aşağıdaki ilke ve değerler çerçevesinde davranmayı kabul ve taahhüt ederler;

- Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini zedeleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık ilkesiyle davranmayı,
- Akademik araştırma konularının özgürce belirlenmesi, istenen derinlikte ve genişlikte incelenmesi ilkesine sahip çıkmayı,
- Akademik araştırma ve uygulamalarda insanlık onurunu korumayı ve yaşam hakkını esas alarak bedensel ve psikolojik bütünlüğü gözetmeyi,
- Öğrencilere ve meslektaşlarına karşı onur kırıcı ve baskıcı davranışlardan kaçınmayı,
- Öğrenciler, üniversite çalışanları, öğretim elemanı arkadaşları ve yaşadığı çevrede karşılaştıkları insanlara gülümsemeyi ve onlarla selamlaşmayı,
- Akademik çalışmalarını her öğrencinin kendi potansiyelinin farkına varması ve gerçekleştirilmesi için en yüksek bilimsel ve etik standartları takip ederek sürdürmeyi,
- Mesleki ve akademik gelişimini sürekli kılmayı,
- Yararlanılan akademik ve bilimsel kaynakları belirtmeyi, öğrencilerin ve meslektaşlarının her türlü telif hakkına saygı göstermeyi ve intihalde bulunmamayı,
- Üniversitenin aynı zamanda fikir alışverişi ve tartışma zemini olduğu bilinciyle öğrencilerin ve meslektaşlarının görüş ve eleştirilerine gereken saygıyı göstermeyi,
- Akademik sorumluluklarının bilincinde olarak öğrenciler ve meslektaşları hakkında verilecek mesleki karar ve değerlendirme süreçlerinde nesnel olmayı,
- Akademik başarı ve yükselmelerde temel ölçütün liyakat olduğu ilkesiyle her türlü eğitim-öğretim, uygulama ve değerlendirmelerde şahsi sebeplerle ayrıcalık talep etmekten kaçınmayı,
- Akademik faaliyet alanları çerçevesinde topluma, kente ve sanayiye dair sorumluluk almaktan kaçınmamayı, paydaşlarla yürütülen işlerde akademik vakarı gözetmeyi, aynı zamanda öğretim/danışmanlık faaliyetlerini aksatmamayı,
- İnsan ve insan sağlığı üzerinde çalışmaların yürütüldüğü alanlarda katılımcılar ve hastalara ait bilgilerde mahremiyeti, deney hayvanlarının refah ve güvenliklerini sağlamayı,

Yönetici sorumlulukları

MADDE 10- Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri yöneticileri aşağıdaki ilke ve değerler çerçevesinde davranmayı kabul ve taahhüt ederler;

- Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini zedeleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık ilkesiyle yöneticiliğin gereklerine uygun davranmayı,
- Görevini saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verilebilirlik, toplum yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,
- Görevini maddi ve manevi fayda ve bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,

- Taciz, bezdirme ve yıldırma gibi etik dışı davranışların tümüyle akademik yaşamın dışında kalması için her türlü eğitim, bilinçlendirme, bilgilendirme önlemlerini almayı; bu türden davranışlara maruz kalanlarla dayanışmayı,
- Üniversite kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,
- Akademik özgürlüğe, farklı düşünce ve görüşlere saygıyı üniversite yaşamının temel değeri olarak görmeyi; özlük hakları, görevlendirmeler konusunda adalet ve liyakatle davranmayı,
- Üniversite çalışanlarına ve öğrencilerine ve diğer muhataplarına karşı ilgili, nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,
- Öğrenciler, çalışma arkadaşları, Üniversite çalışanları, öğretim elemanları ve yaşadığı çevrede karşılaştıkları insanlara gülümsemeyi ve onlarla selamlaşmayı,
- Üniversite çalışanlarının ve öğrencilerinin dilekçe, bilgi edinme, şikâyet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı,
- Üniversite çalışanlarının ve öğrencilerinin yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak için çalışmayı,

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Bilimsel araştırma ve yayın etik ilkeleri

MADDE 11- Bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin ilke ve standartlar konusunda Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 10.11.2016 tarihli ve 2016.23.497 nolu kararıyla kabul edilen "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" hükümleri geçerlidir.

Yürütme

MADDE 12- Bu Yönerge hükümleri Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

MADDE 13- Hukuk silsilesi bakımından bu yönergenin üstünde yer alan hukuki metinler, bu yönergenin hükümlerinden önceliklidir.

Yürürlük

MADDE 14- Bu yönerge, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer ve Üniversite web sayfası gibi uygun araçlarla duyurulur.